

เราได้รับบทเรียนอะไรบ้างจาก โรงเรียนเราะมะฎอน?

[ไทย – Thai – تايلاندي]

อับดุลอะสัน บิน มุหัมมัด อัล-พะกีฮฺ

แปลโดย : อัสรัน นิยมเดชา

ตรวจทานโดย : ซุฟอัม อุษมาน

ที่มา : สนพ. ดาร อัล-วะฎูฮฺ

2013 - 1434

IslamHouse.com

ماذا نتعلم من مدرسة رمضان؟

« باللغة التايلاندية »

أبو الحسن بن محمد الفقيه

ترجمة: عصران نيومديشا

مراجعة: صافي عثمان

المصدر: مدار الوطن

2013 - 1434

IslamHouse.com

ด้วยพระนามของอัลลอฮฺ ผู้ทรงเมตตา ปราณียิ่งเสมอ

เราได้รับบทเรียนอะไรบ้าง จากโรงเรียนเราะมะฎอน?

มวลดการสรรเสริญเป็นสิทธิ์ของอัลลอฮฺ พวกเราขอสรรเสริญพระองค์ ขอความช่วยเหลือจากพระองค์ และขออภัยโทษต่อพระองค์ ขออัลลอฮฺทรงคุ้มครองพวกเราให้รอดพ้นจากความชั่วร้ายที่เกิดจากตัวเราและการงานของเรา ผู้ใดที่อัลลอฮฺทรงชี้แนวทางจะไม่มีผู้ใดทำให้เขาหลงทางได้ และผู้ใดที่พระองค์ทรงทำให้เขาหลงทางก็ไม่มีผู้ใดชี้แนวทางเขาได้ ฉันขอปฏิญาณว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺเพียงองค์เดียว ไม่มีภาคีใดๆ สำหรับพระองค์ และฉันขอปฏิญาณว่ามุฮัมมัดเป็นบ่าวของอัลลอฮฺและเป็นศาสนทูตของพระองค์

เดือนเราะมะฎอนอันเป็นเดือนที่มีความประเสริฐ ทั้งยังอัดแน่นไปด้วยการงานที่ดีและผลบุญมหาศาลนั้น เปรียบได้ดัง 'โรงเรียน' ซึ่งเปิดประตูให้ผู้ศรัทธาได้ตักตวงความรู้ที่มี

คุณค่าและมีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด เมื่อเดือนเราะมะฎอนสิ้นสุดลงและผ่านพ้นไป ผลลัพธ์ที่ผู้ศรัทธาได้รับก็ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ อันเป็นสัญญาณบ่งบอกว่าเขาได้ใช้โอกาสในเดือนนี้อย่างเกิดประโยชน์

เช่นนี้แล้ว มีแนวทางใดบ้างที่จะช่วยให้เราสามารถเก็บเกี่ยวประโยชน์จากโรงเรียนแห่งนี้ได้มากที่สุด? ให้จิตวิญญาณของเราได้เชื่อมเข้ากับความดีงาม ให้พฤติกรรมจรรยา มารยาทของเราได้รับการอบรมขัดเกลาด้วยหลักคำสอนต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรของเดือนอันประเสริฐนี้ และให้ร่างกายตลอดจนทุกอริยาบถของเราได้ถือศีลอดอย่างสมบูรณ์แบบ?

บทเรียนด้านจิตวิญญาณ

1. ความยำเกรง

การถือศีลอดเดือนเราะมะฎอนเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ที่ช่วยให้จิตใจและจิตวิญญาณมีความบริสุทธิ์ ผู้ใดถือศีลอดในเดือนนี้ด้วยจิตที่เปี่ยมศรัทธาและหวังในผลบุญตอบแทน จิตใจของเขาก็จะมีความผุดผ่อง ห่างไกลจากความชั่วร้ายและการฝ่าฝืน ทั้งนี้ การขัดเกลาจิตใจให้มีความ

สะอาดบริสุทธิ์ ถือเป็นเป้าหมายสูงสุดประการหนึ่งของการถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน ดังที่อัลลอฮฺได้ตรัสไว้ว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾ [البقرة: 183]

ความว่า "บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย การถือศีลอดได้ถูกกำหนดแก่พวกเจ้าแล้ว เช่นเดียวกับที่ได้ถูกกำหนดแก่บรรดาผู้คนก่อนหน้าพวกเจ้ามาแล้ว เพื่อว่าพวกเจ้าจะได้ยำเกรง" (อัล-บะเกาะเราะฮะฮฺ: 183)

ชัยคุ อับดุลเราะหฺมาน อันนาศิรฺ อัลสสะอูดีเย็ เราะอะหฺมีมะฮฺอัลลอฮฺ กล่าวว่่า "อัลลอฮฺตะอาลาตรัสถึงประโยชน์อันยิ่งใหญ่ของการถือศีลอด โดยพระองค์ตรัสว่่า ﴿ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾ หมายถึง เพื่อให้การถือศีลอดนำพาพวกเจ้าสู่การบรรลุซึ่งตักวา และด้วยการถือศีลอดนี้ พวกเจ้าก็จะเป็นส่วนหนึ่งจากบรรดาผู้ที่มีความยำเกรง ซึ่งค้ำว่่าตักวานั้นครอบคลุมทุกสิ่งทีอัลลอฮฺทรงโปรดและพอพระทัย ไม่ว่าจะเป็นการทำสิ่งซึ่งเป็นที่รักของอัลลอฮฺและเราะฮฺสุลของพระองค์ หรืองดเว้นสิ่งทีเป็นการฝ่าฝืนอัลลอฮฺและเราะฮฺสุล

การถือศีลอดจึงเป็นหนทางที่สำคัญที่สุด ในการที่จะ บรรลุซึ่งเป้าหมายอันยิ่งใหญ่ซึ่งมีความสำคัญ และนำไปสู่ ความสุขความสำเร็จ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ถือศีลอดนั้นจะมุ่งเข้า หาอัลลอฮฺตะอาลา ด้วยการงดเว้นสิ่งที่จิตใจของเขาถวิลหา ไม่ว่าจะ เป็นอาหาร เครื่องดื่ม รวมไปถึงสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความรักที่มีต่ออัลลอฮฺมีความสำคัญเหนือความรักที่มี ต่อตัวเขาเอง” (อรัรียาฎ อับนาซีเราะฮฺ โดย ชัยคุ อับดุลเราะหฺมาน อัลสะอะดี)

การได้บรรลุเป้าหมายสูงสุด ซึ่งก็คือ ‘ตักวา’ หรือ ความยำเกรงอัลลอฮฺนั้น เป็นบทเรียนแรกจาก ‘โรงเรียนเราะมะฎอน’ ที่ผู้ถือศีลอดพึงตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ผู้ถือศีลอดที่มีความศรัทธาอย่างแท้จริงและหวัง ในผลบุญนั้น เป้าหมายสำคัญและความมุ่งมั่นของเขาจะไม่ หยุดอยู่ที่การชวนชวายเพื่อให้ได้มาซึ่งตักวาเฉพาะในช่วง เดือนเราะมะฎอนเท่านั้น แต่ปณิธานความมุ่งมั่นของเขาสูง กว่านั้น กล่าวคือเขาจะถือศีลอดเดือนเราะมะฎอนด้วยความ ตั้งใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะตอกย้ำค้ำมั่นสัญญาของความเป็น

บ่าวอย่างแท้จริง ที่เขามีต่ออัลลอฮฺ อันส่งผลให้เขางดเว้นสิ่งที่เป็นบาปความผิดและข้อห้ามต่างๆ ตราบที่ยังมีชีวิตอยู่

เดือนเราะมะฎอนสำหรับผู้ศรัทธาที่มีความมุ่งมั่นและความสัตย์จริงนั้น คือช่วงเวลาที่เขาจะปรับปรุงตัวกว่าที่เขามีต่ออัลลอฮฺ เป็นโอกาสที่จะลบล้างบาปความผิดต่างๆ และเป็นวาระแห่งการเตาบัตกลับตัว เขาจะตั้งปณิธานไว้อย่างแน่วแน่ที่จะยืนหยัดเชื่อฟังอัลลอฮฺจนกว่าชีวิตจะหาไม่ ดังกล่าวนี้อธิบายสภาพของผู้ศรัทธาที่ตระหนักถึงเป้าประสงค์ของเดือนเราะมะฎอน และเข้าใจบทเรียนที่ควรได้รับจากเดือนนี้อย่างถ่องแท้ ความเกรงกลัวที่เขามีต่ออัลลอฮฺจึงมิได้จำกัดแค่ในช่วงเดือนเดียว แต่เป็นความเกรงกลัวที่มีต่อเนื่องตลอดทั้งชีวิต

2. การละหมาดยามค่ำคืน

ผู้ศรัทธาจะให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งกับการละหมาด ‘กียามุลลัยลฺ’ หรือละหมาด ‘ตะรอวีหฺ’ ในช่วงค่ำคืนของเดือนเราะมะฎอน และแม้เราะมะฎอนจะผ่านพ้นไปเขาก็ยังดำรงไว้ซึ่งการละหมาดยามค่ำคืน ระลึกถึงอัลลอฮฺ สำนึกในความผิดบาป รวมถึงความดีอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ

ทั้งนี้ เนื่องจากว่าผู้ศรัทธานั้น เมื่อได้ละหมาดในเดือน
เราะมะฎอนด้วยความศรัทธาที่เต็มเปี่ยมและหวังในผลบุญ
แล้ว เขาจะรับรู้ถึงความหอมหวานของการยื่นละหมาดยามค่ำ
คืน ซึ่งส่งผลให้จิตใจมีความสุขความสงบ เมื่อเป็นเช่นนั้นเขาก็
คงจะไม่ยอมละทิ้งสิ่งดีๆ เหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเขา
ตระหนักดีว่าการละหมาดยามค่ำคืนนั้นบ่งบอกถึงความมี
เกียรติของเขา และเป็นโอกาสสำคัญที่คำวิงวอนขอของเขาจะ
ได้รับการตอบรับและตอบสนอง อีกทั้งบาปความผิดต่างๆ ก็
จะได้รับการอภัย

การละหมาดยามค่ำคืนในเดือนเราะมะฎอน เป็นการ
ฝึกฝนให้ผู้ศรัทธาทระหนักถึงความสำคัญของการละหมาด
ยามค่ำคืนในเดือนอื่นๆ การได้ยื่นละหมาดยามค่ำคืนในเดือน
นี้หรือเดือนใดก็ตาม ถือเป็นเกียรติอย่างยิ่งสำหรับผู้ศรัทธา
และเป็นการลบล้างความผิด ทั้งยังเป็นสาเหตุให้ได้รับผลบุญ
ตอบแทนอันใหญ่หลวง ดังที่อัลลอฮฺตรัสไว้ว่า

﴿ وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا

[الإسراء: ๗๙] ﴿ ๗๙ ﴾

ความว่า "และจากบางส่วนของกลางคืนเจ้าจงตื่นขึ้นมา
ละหมาดในเวลาของมัน เป็นการสมัครใจสำหรับเจ้า หวังว่า
พระเจ้าของเจ้าจะทรงให้เจ้าได้รับตำแหน่งที่ถูกต้องสรรเสริญ"
(อัล-อิสรอ์: 79)

3. การใคร่ครวญอัลกุรอาน

การอ่านอัลกุรอานในเดือนเราะมะฎอนทำให้ผู้ศรัทธา
ได้รับบทเรียนอันล้ำค่าที่นำพาไปสู่สัมฤทธิ์ผลและหนทางแห่งความ
ดีงาม ทั้งยังมีส่วนทำให้ความศรัทธาของเขาที่มีต่ออัลลอฮ์
เพิ่มพูนขึ้นอีกด้วย เมื่อได้สัมผัสผลลัพธ์อันน่าประทับใจที่ได้
จากการอ่านอัลกุรอานในเดือนนี้ เขาก็ย่อมมีความรักความ
ผูกพันต่ออัลกุรอาน และอ่านอัลกุรอานทุกวันอย่างสม่ำเสมอ
แม้เดือนเราะมะฎอนจะล่วงผ่านไปแล้วก็ตาม

ทั้งนี้ เพราะเขาได้รับรู้ถึงผลของการอ่านอัลกุรอานที่มี
ต่อจิตวิญญาณของเขา และต่อการดำเนินชีวิตอยู่บนทางนำ
อย่างเที่ยงตรง จึงกล่าวได้ว่าเดือนเราะมะฎอนนั้น นอกจาก
จะเป็นเดือนที่ผู้ศรัทธาปลีกตัวเพื่อทุ่มเทให้กับการอ่านอัลกุ
รอานแล้ว ยังเป็นโอกาสให้เขาได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่

จะต้องมีสิ่งเตือนสติให้เขาระลึกถึงอัลลอฮฺ ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดก็คืออัลกุรอาน ดังที่อัลลอฮฺตรัสว่า

﴿ إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ۝ ﴾ [الإسراء: 9]

ความว่า "แท้จริง อัลกุรอานนี้ นำสู่ทางที่เที่ยงตรงยิ่ง และแจ้งข่าวดีแก่บรรดาผู้ศรัทธาที่ประกอบความดีทั้งหลายว่า สำหรับพวกเขา นั้น จะได้รับการตอบแทนอันยิ่งใหญ่" (อัล-อิสรออ์: 9)

การอ่านอัลกุรอานของผู้ศรัทธานั้นมิได้จำกัดช่วงเวลา เฉพาะในเดือนเราะมะฎอนเท่านั้น แต่ยังคงต่อเนื่องไปถึงหลังเดือนเราะมะฎอน ตราบเท่าที่เขา ยัง จำเป็นต้องได้รับการเตือนสติ ซึ่งแน่นอนว่าความจำเป็นดังกล่าว นั้นไม่มีวันสิ้นสุด ตราบใดที่เขา ยังมีชีวิตอยู่!

เราะมะฎอนคือโรงเรียนแห่งอัลกุรอาน โดยอัลกุรอาน ได้ถูกประทานลงมาในเดือนนี้ ดังที่อัลลอฮฺตรัสว่า

﴿ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ ﴾ [البقرة: 185]

ความว่า "เดือนรอมฎอนนั้น เป็นเดือนที่อัลกุรอานได้ถูกประทานลงมา" (อัล-บะเกาะเราะฮฺ: 185)

ด้วยเหตุนี้ท่านเราะสูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จึงหันทบทวนใคร่ครวญอัลกุรอาน พร้อมๆ กับท่านญิบรีลในเดือนเราะมะฎอน ดังปรากฏรายงานที่ถูกต้องซึ่งบันทึกโดยอัล-บุคอรีห์ และมุสลิม

ซึ่งถ้าหากเราพิจารณาไต่ร่องความสัมพันธ์ระหว่างท่านเราะสูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กับอัลกุรอาน จะพบว่าท่านเป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับการอ่านและใคร่ครวญอัลกุรอานมากที่สุด ดังนั้น เมื่อมีผู้ถามท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา ถึงอุปนิสัยของท่านเราะสูล นางจึงตอบว่า “อุปนิสัยของท่านก็คือคำสอนของอัลกุรอาน”

ทั้งนี้ ท่านมิได้ให้ความสำคัญกับการทบทวนศึกษาอัลกุรอานเฉพาะในเดือนเราะมะฎอนเท่านั้น เพียงแต่ว่าในเดือนเราะมะฎอนท่านจะทบทวนใคร่ครวญอัลกุรอานมากกว่าเดือนอื่นๆ ดังนั้น พวกเราก็ควรจะให้เดือนเราะมะฎอนเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการทบทวนศึกษาและอ่านอัลกุรอานอย่างสม่ำเสมอ รวมไปถึงการปรับปรุงขัดเกลาจรรยา มารยาทให้สอดคล้องกับสิ่งที่อัลกุรอานสอนสั่ง จะเห็นว่าอัลลอฮฺตะอาลา

ทรงใช้ให้เราอ่านและทบทวนอัลกุรอานอย่างใคร่ครวญทั้งในเดือนเราะมะฎอนและเดือนอื่นๆ โดยพระองค์ตรัสว่า

﴿ كَتَبْنَا إِلَيْكَ مَبْرُوكًا لِيَذَّبَ مَا كَفَرْتَ بِهِ ۖ وَلِيُنذِرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٩﴾ ﴾
[ص : ٢٩]

ความว่า "คัมภีร์ (อัลกุรอาน) เราได้ประทานลงมาให้แก่เจ้าซึ่งมีความจำเริญ เพื่อพวกเขาจะได้พินิจพิจารณาอายาตต่างๆ ของอัลกุรอานและเพื่อปวงผู้มีสติปัญญาจะได้ใคร่ครวญ" (ศอด: 29)

แต่เหตุใดผู้คนส่วนใหญ่จึงทุ่มทู่ให้กับการอ่านอัลกุรอานในเดือนเราะมะฎอน แต่กลับทอดทิ้งอัลกุรอานในเดือนที่เหลืออีกตลอดทั้งปีอย่างไร้เยื่อใย?

4. ความบริสุทธิ์ใจ

และจากโรงเรียนเราะมะฎอนนี้ ผู้ศรัทธายังได้เรียนรู้เรื่อง 'อิคลาศ' หรือความบริสุทธิ์ใจ และการมีเจตนาที่ถูกต้องทั้งนี้ การถือศีลอดของผู้ศรัทธาในเดือนเราะมะฎอนนั้น มีเพียงเขากับอัลลอฮ์เท่านั้นที่รู้ว่า ในความเป็นจริงแล้วเขาถือศีลอดหรือไม่ ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนถึงความหมายของความบริสุทธิ์

ใจอย่างชัดเจนยิ่ง ด้วยเหตุนี้ อัลลอฮ์จึงทรงตอบแทนท่านผู้ถือศีล
อดด้วยผลบุญที่ยิ่งใหญ่มหากาล

อัลลอฮ์ตะอาลาได้ตรัสในหะดีษกุดสีบ์บทหนึ่งว่า

« كُلُّ عَمَلٍ لِي وَأَنَا أَجْرِي بِهِ ، إِنَّهُ تَرَكَ شَهْوَتَهُ وَطَعَامَهُ وَشَرَابَهُ مِنْ أَجْلِي .
لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ : فَرْحَةٌ عِنْدَ فِطْرِهِ ، وَفَرْحَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ رَبِّهِ ، وَلِخُلُوفِ فَمِّ
الصَّائِمِ أَحَبُّ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ » [رواه البخاري ومسلم]

ความว่า “การงานทุกประการของมนุษย์นั้นจะได้รับผลบุญ
ตามส่วนที่เขาได้กระทำ โดยความดีหนึ่งจะได้รับผลบุญตอบ
แทนสิบเท่าเรื่อยไปจนเจ็ดร้อยเท่า ยกเว้นการถือศีลอด โดย
ผลตอบแทนของการถือศีลอดนั้นเป็นสิทธิของข้า และข้าจะ
ตอบแทนตามความประสงค์ของข้าเอง แท้จริงเขาได้งดเว้น
อารมณ์ความใคร่ อาหาร และเครื่องดื่มเพื่อข้า สำหรับผู้ถือศีล
อดนั้นมีความเบิกบานใจอยู่สองครั้ง :เมื่อเขาละศีลอดเขาจะ
เบิกบานใจกับการละศีลอดนั้น และเมื่อเขาได้พบองค์อภิบาล
ของเขา เขาจะเบิกบานใจ (กับผลบุญที่ได้) จากการถือศีลอด
ของเขา และแท้จริงแล้วกลิ่นปากของผู้ที่ถือศีลอดนั้น มีกลิ่น

หอม ณ อัลลอฮฺ ยิ่งกว่ากลิ่นของน้ำหอมมิสกฺ(ชะมดเชียง)เสีย
อีก” (บันทึกโดยอัล-บุคอรีห์ และมุสลิม)

ซึ่งการที่อัลลอฮฺทรงปิดผลบุญที่ผู้ถือศีลอดจะได้รับไว้
เป็นความลับ ก็เนื่องจากความอิดีลาศบริสุทธิ์ใจที่เขามี
ต่ออัลลอฮฺ ด้วยการงดเว้นอารมณ์ความใคร่และการ
รับประทานอาหารเพื่อพระองค์ ทั้งนี้ หากว่าเขาจะแสดงออก
แต่ภายนอกว่าถือศีลอดทั้งที่ความเป็นจริงมิได้ถือก็ยอมทำได้
โดยที่ไม่มีผู้ใดจะล่วงรู้ความจริงได้นอกจากอัลลอฮฺ ดังนั้น เมื่อ
เขาถือศีลอดเพื่ออัลลอฮฺอย่างบริสุทธิ์ใจ และยำเกรงอัลลอฮฺ
แม้ในขณะที่อยู่ตามลำพังเพียงคนเดียวก็ตาม ก็เป็นการ
สมควรที่เขาจะได้รับผลบุญตอบแทนอย่างไว้ชีวิตจำกัด

สิ่งนี้เป็นบทเรียนสำคัญที่ผู้ถือศีลอดจะได้รับจาก
เดือนเราะมะฎอน เป็นการเน้นย้ำถึงความเป็นบ่าวอย่าง
แท้จริงต่ออัลลอฮฺเพียงพระองค์เดียว ดังที่พระองค์ตรัสว่า

﴿ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٣﴾ لَا شَرِيكَ
لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٤﴾ ﴾ [الأنعام: ١٦٣، ١٦٤]

ความว่า "จงกล่าวเถิด(มุหัมมัด)ว่า แท้จริงการละหมาดของ
ฉัน การอิบาดะฮฺของฉัน การมีชีวิตของฉัน และการตายของ
ฉัน ทั้งหมดนั้นล้วนเพื่ออัลลอฮฺผู้เป็นพระเจ้าแห่งสากลโลก ไม่มี
ภาคีใดๆ แก่พระองค์ และด้วยสิ่งนั้นแหละข้าพระองค์ถูกใช้
และข้าพระองค์คือคนแรกในหมู่ผู้สวามิภักดิ์ทั้งหลาย" (อัล-อัน
อาม: 162-163)

และพระองค์ตรัสว่า

﴿ قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ۗ ﴾ [الزمر: ١٦]

ความว่า "จงกล่าวเถิด เฉพาะอัลลอฮฺเท่านั้นที่ฉันเคารพภักดี
โดยเป็นผู้มีความบริสุทธิ์ใจในศาสนาของฉันต่อพระองค์" (อัล-ซุ
มฺร: 14)

ซึ่งอิบาดะฮฺหรือการเคารพภักดีนั้นครอบคลุมทุกคำพูด
การกระทำภายนอกหรือสิ่งที่อยู่ภายในใจ อันเป็นสิ่งที่อัลลอฮฺ
ทรงพอพระทัย ทั้งนี้ หากว่าความอิดีลาศเป็นสาเหตุให้ผู้ถือศีล
อดได้รับผลบุญอันใหญ่หลวงแล้ว ความอิดีลาศในอิบาดะฮฺอื่นๆ
ไม่ว่าจะในเดือนเราะมะฎอนหรือเดือนใด ก็ถือเป็นสาเหตุของ
การได้รับผลบุญอันยิ่งใหญ่เช่นกัน ทั้งนี้ ความอิดีลาศซึ่งเป็น

เงื่อนไขที่จะทำให้บิดาตะสุฎุกต้องใช้นั้น ถือเป็นบทเรียนอันล้ำค่าที่สุดข้อหนึ่งสำหรับผู้ถือศีลอดได้เรียนรู้จากเราะมะฎอน เป็นบทเรียนที่มีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อตัวเขาทั้งในด้านศาสนาหรือการใช้ชีวิตในโลกดุนยา

บทเรียนด้านการอบรมขัดเกลา

5. ความอดทน

เราะมะฎอนคือเดือนแห่งการอดทน ดังจะเห็นว่จุดเด่นสำคัญของเดือนนี้คือ การควบคุมอารมณ์ความต้องการด้านอาหารควบคุมไปกับความต้องการทางเพศ ในเดือนนี้ผู้ศรัทธาจะควบคุมตัวเองมิให้กระทำสิ่งที่เป็นการละเมิดข้อห้ามต่างๆ เพื่อให้การถือศีลอดของเขาเป็นการถือศีลอดที่เต็มเปี่ยมด้วยศรัทธาและหวังในผลบุญ อันจะส่งผลให้เขาได้รับผลบุญที่ผู้ถือศีลอดพึงได้รับ

ผู้ถือศีลอดต้องอดทนต่อความหิวกระหาย อดทนต่อการงดเว้นสิ่งที่ไร้สาระ และคำพูดไป่ปดหรือหยาบคาย และเขายังต้องมีความอดทนในการอ่านอัลกุรอาน และละหมาดตะรอวีหฺ หรือกียามุลลัยลฺ โดยมุ่งมั่นที่จะได้รับการอภัยใน

บาปความผิด และได้มาซึ่งความพอพระทัยของพระผู้อภิบาล
ท่านเราะฮ์ลุล ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสَّلัลัม กล่าวว่

« إِنَّ اللَّهَ فَرَضَ عَلَيْكُمْ صِيَامَ رَمَضَانَ ، وَسَنَنْتُ لَكُمْ قِيَامَهُ ؛ فَمَنْ صَامَهُ
وَقَامَهُ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ » [رواه النسائي]

ความว่ “แท้จริงอัลลอฮ์ได้ทรงบัญญัติให้การถือศีลอดเดือน
เราะมะฎอนเป็นข้อบังคับที่พวกท่านต้องปฏิบัติ และฉันก็ได้
วางแนวทางการละหมาดยามค่ำคืนในเดือนนี้ให้พวกท่านได้
ยึดเป็นแบบอย่าง ดังนั้น ผู้ใดถือศีลอดและละหมาดยามค่ำ
คืนในเดือนนี้ด้วยใจที่เปี่ยมศรัทธาและหวังในผลบุญตอบแทน
เขาจะหลุดพ้นจากบาปความผิดต่างๆ (กระทั่งปราศจากบาป
ใดๆ) เหมือนเมื่อครั้งที่มารดาของเขาให้กำเนิดเขาออกมา”
(บันทึกโดยอันนะสออีฮ์)

เมื่อเดือนเราะมะฎอนผ่านพ้นไป ผู้ศรัทธาจะพบว่า
ตัวเขานั้นมีความพร้อมที่จะอดทนในการเคารพภักดีต่ออัลลอ
ฮ์ เคยชินกับการหักห้ามใจให้หลีกห่างจากอารมณ์ใฝ่ต่ำ และ
สามารถดำรงตนอยู่ในความดีงามและออกห่างจากสิ่งที่เป็น

การฝ่าฝืนได้อย่างไม่ยากลำบาก ซึ่งนี่ก็เป็นบทเรียนสำคัญข้อหนึ่งที่เราจะได้เรียนรู้จากเดือนเราะมะฎอน

ความอดทนนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ณ อัลลอฮฺโดยถือเป็นเรื่องหนึ่งของการศรัทธา และยังเป็นสาเหตุให้ผู้ศรัทธาได้รับผลบุญอย่างไร้ขีดจำกัดด้วย ดังนั้น การบรรลุซึ่งเป้าหมายสำคัญนี้ในเดือนเราะมะฎอน จึงถือเป็นผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งซึ่งผู้ถือศีลอดพึงได้รับจากการถือศีลอด แม้เราะมะฎอนจะผ่านพ้นไป แต่ความอดทนของเขาในการประกอบคุณงามความดี หรืออดทนที่จะไม่กระทำสิ่งที่เป็นการละเมิดฝ่าฝืน ก็มีได้สิ้นสุดไปด้วย

เขาเคยอดทนต่อความหิวกระหายในเดือนเราะมะฎอนเพียงเพราะหวังในผลบุญจากอัลลอฮฺเช่นไร ในเดือนอื่นๆ เขาก็จะอดทนหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่เหมาะสมต้องห้ามอย่างหนักแน่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหารการกิน บาปความผิดต่างๆ หรือการกระทำใดๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนและเป็นสิ่งชั่วร้าย เขาจะยึดมั่นในความอดทน เพราะความอดทนทำให้ศรัทธาของเขาสมบูรณ์ ทั้งยังเป็นหนทางสู่ความรอดพ้นปลอดภัยและประสบความสำเร็จ ดังที่อัลลอฮฺตรัสว่า

﴿وَالْعَصْرِ ۝١ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝٢ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ۝٣﴾ [العصر: 1-3]

ความว่า "ขอสาบานด้วยกาลเวลา แท้จริงมนุษย์นั้น อยู่ในการ
ขาดทุน นอกจากบรรดาผู้ศรัทธาและกระทำความดีทั้งหลาย
และตักเตือนกันและกันในสิ่งที่¹เป็นสัจธรรม และตักเตือนกัน
และกันให้มีความอดทน" (อัล-อัสร: 1-3)

6. การต่อสู้

การต่อสู้ถือเป็นอีกบทเรียนสำคัญอีกประการหนึ่งที่เราได้รับจากโรงเรียนเราะมะฎอน ตลอดเดือนเราะมะฎอนผู้ถือศีลอดต้องยืนหยัดต่อสู้ไม่เท่ากับตัวเอง อารมณ์ไม่ไ่ต่ำ หรือชั้ยฏอน พยายามข่มจิตใจมิให้เตลิดไปกับสิ่งชั่วร้าย และขจัดความรู้สึกนึกคิดที่ชักจูงไปในทางที่ไม่ดีงาม เพื่อที่เขาจะได้รับผลบุญของการถือศีลอดอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด

การต่อสู้ระหว่างถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอนดังที่กล่าวมานี้ ถือเป็นส่วนสำคัญที่สุดประการหนึ่งที่จะช่วยให้มีความมั่นคงหนักแน่นในศาสนา อัลลอฮฺตรัสว่า

﴿ وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾ ﴾

[العنكبوت: 69]

ความว่า "และบรรดาผู้ต่อสู้ดิ้นรนในทางของเรา แน่نون เรา จะชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องแก่พวกเขาสู่ทางของเรา และแท้จริง อัลลอฮ์ทรงอยู่กับผู้กระทำความดีทั้งหลาย" (อัล-อันกะบุต: 69)

ด้วยเหตุนี้ ผู้ถือศีลอดจะสัมผัสกับผลลัพธ์ของการ ฝึกฝนตนเองให้ยืนหยัดต่อสู้ได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน โดย เขาสามารถที่จะประกอบอิบาเดฮ์ได้อย่างไม่ยากลำบาก ไม่ ว่าจะเป็นการระลึกถึงอัลลอฮ์ การอ่านอัลกุรอาน หรือการ ปฏิบัติสิ่งต่างๆ ที่เป็นพรุฎูและสุนัตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ยิ่งเขาต่อสู้เอาชนะตัวเองได้มากเพียงไร ก็ยิ่งส่งผล ชัดเจนต่อความสามารถของเขาในการประกอบคุณความดี

นี่คืออีกบทเรียนหนึ่งที่มุสลิมผู้ชาญฉลาดจะได้รับและ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของเขาหลังเดือนเราะมะฎอน ทั้งนี้ การจะปฏิเสธแรงชักจูงของจิตใจใฝ่ต่ำ อารมณืความรู้สึก ชัยฏอนมารร้าย หรือสิ่งล่อลวงเข้ายวนใจต่างๆ ในโลกดุนยา

ได้นั้น ต้องอาศัยการยืนหยัดต่อสู้อย่างแน่วแน่ ไม่ว่าจะในเดือน
เราะมะฎอนหรือเดือนอื่นๆ เดือนเราะมะฎอนจึงเป็นเสมือน
โรงเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้ศรัทธาได้ทบทวนความตั้งใจที่จะ
ต่อสู้เอาชนะจิตใจตัวเอง และเตรียมพร้อมสำหรับการเดินทาง
ต่อไปอย่างยืนหยัดและมั่นคง เมื่อเดือนเราะมะฎอนผ่านพ้น
ไปเขาก็จะยังคงยืนหยัดต่อสู้ โดยหวังผลตอบแทนในโลกอาคิ
เราะฮ์และความเมตตาของพระผู้อภิบาล อัลลอฮ์ตรัสว่า

﴿ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ۝ ﴾ [البعد: ๔]

ความว่า "โดยแน่นอนเราได้บังเกิดมนุษย์มาเพื่อเผชิญความ
ยากลำบาก" (อัล-บะลัด: 4)

นักอรรถาธิบายอัลกุรอานกล่าวว่า หมายถึง เขาจะต้อง
ต่อสู้ตรากตรำกับสิ่งต่างๆ ในโลกดุนยาและในอาคิเราะฮ์ ซึ่งการ
ต่อสู้ตรากตรำนี้ครอบคลุมทุกช่วงอายุของมนุษย์ ดังปรากฏใน
หะดีษซึ่งท่านเราะสูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม กล่าวว่า

« أَفْضَلُ الْجِهَادِ أَنْ تُجَاهِدَ نَفْسَكَ وَهَوَاكَ فِي ذَاتِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ » [رواه أبو
نعيم]

ความว่า “การญิฮาดต่อสู้ที่ประเสริฐที่สุด คือการที่ท่านต่อสู้กับตัวเองและอารมณ์ความรู้สึก เพื่ออัลลอฮ์” (บันทึกโดยอับดุลอัยม)

บทเรียนด้านจรรยา มารยาท

7. การระวังคำพูด

มีหะดีษหลายบทที่กล่าวถึงมารยาทอันงดงามข้อนี้ และข้อพึงปฏิบัติเกี่ยวกับคำพูดขณะถือศีลอด เพื่อให้การถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอนและการปฏิบัติตามคำแนะนำเหล่านั้น ได้รับการพัฒนาจนกลายเป็นอุปนิสัยและจรรยา มารยาทติดตัวไปตลอดชีวิต

มีรายงานจากอับดุลอัยม เราะฮิมะฮุลลอฮ์ ว่า ท่านเราะสูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่

«الصَّيَّامُ جُنَّةٌ، فَإِذَا كَانَ يَوْمٌ صَوْمِ أَحَدِكُمْ فَلَا يَرْفُثْ، وَلَا يَصْخَبْ» [رواه البخاري]

ความว่า “การถือศีลอดนั้นเป็นโล่ป้องกัน ดังนั้นในวันทีคนหนึ่งคนใดในหมู่ท่านถือศีลอด ก็อย่าได้พูดจาลามก หรือเอะอะโวยวาย” (บันทึกโดย อัล-บุคอรี)

หะดีษบทนี้ได้ส่งเสริมให้ผู้ศรัทธาระมัดระวังคำพูด และหลีกเลี่ยงคำพูดที่แข็งกระด้าง หยาบโตน หรือลามกอนาจาร และปรากฏในรายงานหะดีษอีกบทหนึ่งว่า ท่านเราะสูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม กล่าวว่า

[لَيْسَ الصَّيَامُ عَنِ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ، وَإِنَّمَا مِنَ اللَّعْوِ وَالرَّفَثِ] [رواه ابن حبان]

ความว่า “การถือศีลอดนั้นมิใช่แค่เพียงการงดเว้นอาหารและเครื่องดื่ม แต่ต้องงดเว้นสิ่งไร้สาระและคำพูดที่ลามกอนาจารด้วย” (บันทึกโดย อิบน์ ฮิบบาน)

และในหะดีษอีกบทหนึ่งท่านกล่าวว่า

[مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ، وَالْجَهْلَ، فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ] [رواه البخاري]

ความว่า “ผู้ใดไม่งดเว้นคำพูดและการกระทำที่เป็นการโกหกมดเท็จและสิ่งไร้สาระ การอดอาหารและน้ำของเขาก็มิได้เป็นที่ต้องการของอัลลอฮ์แต่อย่างใด” (บันทึกโดย อัล-บุคอรี)

เราะมะฎอนจึงเปรียบได้ดังโรงเรียนที่มุสลิมจะเรียนรู้ การระมัดระวังคำพูด และฝึกฝนมารยาทการสนทนาพูดคุย ตลอดจนการหลีกเลี่ยงปัญหาความวุ่นวายต่างๆ ที่มักจะมีขึ้น เป็นต้นเหตุสำคัญ เคยมีผู้ถามท่านเราะสูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ว่ามุสลิมคนใดประเสริฐที่สุด? ท่านตอบว่า

[مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ] [رواه البخاري ومسلم]

ความว่า “คือผู้ที่พี่น้องมุสลิมต่างปลอดภัยจากลิ้นและมือของเขา” (บันทึกโดย อัล-บุคอรีห์ และมุสลิม)

และในหะดีษอีกบทหนึ่ง ท่านกล่าวว่า

[مَنْ يَضْمَنُ لِي مَا بَيْنَ لِحْيَيْهِ، وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ؛ أَضْمَنَ لِيَ الْجَنَّةَ] [رواه

البخاري]

ความว่า “ผู้ใดสามารถรักษาสิ่งที่อยู่ระหว่างกระดูกขากรรไกร (ลิ้น) และสิ่งที่อยู่ระหว่างขาของเขา(อวัยวะเพศ)ได้ ฉันขอรับประกันว่าเขาจะได้เข้าสวรรค์” (บันทึกโดย อัล-บุคอรีห์)

การระวังรักษาลิ้นให้พูดแต่สิ่งที่ดีนั้นถือเป็นการรับประกันอย่างหนึ่งว่าจะได้รับสรรเสริญสวรรค์ตอบแทน ดังนั้น บทเรียนข้อนี้จึงเป็นบทเรียนล้ำค่ายิ่งที่ผู้ศรัทธาได้รับจากการ

ถือศีลอด ทั้งนี้ หากว่าผู้ถือศีลอดสามารถระมัดระวังคำพูด
ของตนเองเป็นเวลาหนึ่งเดือนเต็ม มิให้กล่าวถ้อยคำที่หยาบ
คาย ตีฉินนินทา ยุแหยงให้ผู้อื่นทะเลาะกัน ตลอดจนคำพูดที่ไร้
สาระ หรือโกหกหลอกลวง แน่ใจว่าสิ่งดังกล่าวจะช่วยให้เขา
สามารถควบคุมระวังคำพูดของเขาในเดือนอื่นๆ ได้

8. งดเว้นการตอบโต้ด้วยสิ่งที่ไม่ดี

บทเรียนข้อนี้มีหะดีษเป็นหลักฐานสนับสนุน นั่นคือ
คำกล่าวของท่านเราะซูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ที่ว่า

«إِنِ امْرُؤٌ سَابَهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ، فَلْيَقُلْ: إِنِّي امْرُؤٌ صَائِمٌ» [رواه البخاري]

ความว่า “ถ้าหากว่ามีผู้ใดตำหนิต่อว่าเขา หรือชวนทะเลาะ
เบาะแว้ง ก็ให้เขากล่าวแต่เพียงว่า: ฉันเป็นผู้ที่ถือศีลอด”
(บันทึกโดย อัล-บุคอรี)

มารยาทข้อนี้นอกจากจะช่วยเตือนสติผู้ถือศีลอดมิให้
พลั้งเผลอตอบโต้ผู้ที่ตำหนิต่อตนด้วยถ้อยคำที่ไม่ดีไม่งามอันเป็น
ผลให้การถือศีลอดของเขาไม่สมบูรณ์แล้ว ยังฝึกให้เขาเป็นคน
รู้จักให้อภัยจนกลายเป็นนิสัยที่ติดตัวต่อเนืองไปแม้กระทั่งหลัง
สิ้นสุดเดือนเราะมะฎอน โดยเขาจะสามารถยกโทษ ให้อภัย

และมีความอดทนอดกลั้น และด้วยมารยาทอันประเสริฐนี้ เขาจะได้รับผลบุญและรางวัลอันยิ่งใหญ่ซึ่งอัลลอฮ์ได้ทรงสัญญาไว้สำหรับผู้ที่ชอบให้อภัยแก่ผู้อื่น

ผู้ศรัทธานั้นนอกจากจะระวังรักษาคำพูดและหลีกเลี่ยงการด่าทอผู้อื่นขณะถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอนแล้ว จำเป็นที่เขาจะต้องตอบโต้ผู้อื่นด้วยวิธีการที่ดีด้วย ดังที่อัลลอฮ์ตรัสถึงคุณลักษณะของ ‘อิบาดุรเราะหฺมาน’ หรือบ่าวซึ่งเป็นที่รักของพระองค์ว่า

﴿وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَمًا ۗ﴾ [الفرقان: 63]

ความว่า "และเมื่อพวกเขาโง่เขลากล่าวทักทายพวกเขา พวกเขาจะกล่าวว่า ศานติ หรือสลาม" (อัล-ฟุรกอน: 63)

เดือนเราะมะฎอนจึงเป็นดังโรงเรียนที่ช่วยขัดเกลาและส่งเสริมมารยาทข้อนี้ ด้วยการให้ผู้ถือศีลอดกล่าวตอบผู้ที่มาหาเรื่องแต่เพียงว่า إِنِّي سَئِمٌ (ฉันถือศีลอด)

วันหนึ่งระหว่างที่ท่านอุมรฺ บิน อัลคัลละษีษ เราะอะหฺมะฮฺฮฺ ลอฮฺ เดินทางพร้อมด้วยองครักษ์ประจำตัวผ่านสถานที่หนึ่งซึ่งมีดมาก ท่านได้เดินชนชายผู้หนึ่งโดยมิได้เจตนา ชายผู้

นั่นจึงกล่าวตวาดขึ้นมาว่า “นี่คุณบ้าหรือไง?” ท่านอุมัรฺ กล่าวตอบแต่เพียงว่า “เปล่า” จังหวะนั้นองครักษ์ของท่านก็พุ่งเข้าหาชายคนดังกล่าวเพื่อจะทำการสังฆอน แต่ท่านอุมัรฺ บิน อับดุลอะซีซ ได้ห้ามไว้พร้อมกล่าวว่า “ช้าก่อน เขาเพียงแต่ถามว่าฉันบ้าหรือเปล่า ซึ่งฉันก็ตอบเขาไปแล้ว”

คำตอบของท่านอุมัรฺ บิน อับดุลอะซีซ ดังกล่าวนี้นี้คือมารยาทเดียวกับสิ่งที่อิสลามสอนให้ผู้ถือศีลอดพึงยึดถือ และคำพูดเช่นนี้คือสิ่งที่อิสลามส่งเสริม กล่าวคือเป็นคำพูดที่ไม่นำไปสู่การทะเลาะเบาะแว้ง หรือก่อให้เกิดความวุ่นวาย เช่นนี้แหละคือลักษณะของผู้ศรัทธา ไม่ว่าจะเป็นมารยาทหรือคำพูดของเขาล้วนนำมาซึ่งสันติและความสงบสุข

9. การให้อภัย

เราะมะฎอนคือเดือนแห่งความเมตตาและการให้อภัย ในเดือนนี้อัลลอฮฺจะทรงประทานความเมตตาอย่างเหลือล้น และจะทรงอภัยให้แก่ปวงบ่าวของพระองค์ โดยในทุกคำคืนของเดือนเราะมะฎอนจะมีผู้คนจำนวนมากได้รับความเมตตาให้รอดพ้นจากไฟนรก

พระองค์ทรงให้สัญญาว่าจะให้อภัยแก่ผู้ที่ถือศีลอด และยื่นละหมาดยามค่ำคืนของเดือนเราะมะฎอนอย่างมุ่งมั่น และหวังในผลบุญ และทรงกำหนดให้ 'ลัยละตุลก็อดรฺ' เป็นคืนแห่งการอภัยโทษ ความหมายอันยิ่งใหญ่เหล่านี้เป็นแรงผลักดันและฝึกฝนให้ผู้ศรัทธากลายเป็นผู้ที่ชอบให้อภัย และมีเมตตาต่อผู้อื่น ทั้งนี้ ผู้ที่ชอบให้อภัยผู้อื่นนั้น เป็นผู้ที่เหมาะสมจะได้รับกรอภัยจากอัลลอฮ์มากกว่าคนทั่วไป เพราะพระองค์ทรงชอบการให้อภัย ดังที่พระองค์ตรัสว่า

﴿ فَأَعْفُ عَنْهُمْ وَأَصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴾ [المائدة: 13]

ความว่า "จงอภัยให้แก่พวกเขาเถิด และเมตตาเสีย แท้จริงอัลลอฮ์นั้นทรงชอบผู้ทำดีทั้งหลาย" (อัล-มาอิดะฮฺ: 13)

ทั้งนี้ การตอบแทนของอัลลอฮ์นั้นจะขึ้นอยู่กับการกระทำ กล่าวคือผู้ใดให้อภัยผู้อื่น อัลลอฮ์ก็จะทรงให้อภัยแก่เขา ผู้ใดยกโทษให้ผู้อื่น อัลลอฮ์ก็จะทรงยกโทษให้แก่เขา บทเรียนจากเดือนเราะมะฎอนข้อนี้ถือเป็นข้อคิดสำคัญสำหรับผู้ศรัทธา เรื่องการให้อภัยต่อความผิดพลาดของผู้อื่น และการมีเมตตาต่อผู้ที่กระทำผิด อัลลอฮ์ตรัสชื่นชมผู้ที่มีลักษณะเช่นนี้ว่า

﴿ وَالْكُفْرَيْنَ الْعَظِيمَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴾ [١٣٤]

[عمران: 134]

ความว่า "และบรรดาผู้ข่มโทษและบรรดาผู้ให้อภัยแก่เพื่อนมนุษย์ และอัลลอฮ์นั้นทรงรักผู้กระทำความดีทั้งหลาย" (อาน อิมรอน: 134)

บทเรียนด้านสังคม

10. การบริจาคให้ทาน

เป็นที่ทราบกันดีว่าเดือนเราะมะฎอนนั้นเป็นเดือนแห่งความเอื้ออาทรและการให้ เป็นเดือนแห่งการเผื่อแผ่และบริจาคทาน ท่านเราะซูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ผู้เป็นแบบอย่างของเรานั้น ในเดือนเราะมะฎอนท่านจะเป็นผู้ที่ริบเร่งต่อการเอื้ออาทรและเผื่อแผ่ต่อผู้ยากไร้อย่างไม่รีรอ ยิ่งกว่าสายลมที่พัดผ่าน (บันทึกโดย อัล-บุคอรีห์ และมุสลิม) ไม่ว่าผู้ใดร้องขออะไรจากท่าน ท่านก็จะให้ (บันทึกโดย อะหมัด)

สิ่งนี้ถือเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับผู้ถือศีลอด เป็นการฝึกฝนให้เขาเป็นผู้ที่มีความเอื้ออาทรและเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ยากจนยากไร้และผู้ขัดสน

ลองพิจารณาคุณภาพของผู้ถือศีลอดในขณะที่เขาได้สัมผัสกับความอ่อนเพลียและความหิวกระหาย เขารู้สึกเช่นไร? เมื่อเขาเผื่อแผ่ทำดีต่อผู้ยากไร้ที่ขัดสนเงินทอง แน่ใจว่าเขายอมรับรู้ได้ถึงความทุกข์ทรมานและความหิวโหยที่ผู้ยากไร้คนดังกล่าวต้องเผชิญในเดือนอื่นๆ นอกจากเดือนเราะมะฎอนซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เขามีความเอื้ออาทรและเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น

การบริจาคตานนั้นอันลุลอยจะทรงตอบแทนด้วยผลบุญอันยิ่งใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคในเดือนเราะมะฎอนหรือเดือนอื่นๆ เพียงแต่ผลบุญของการบริจาคในเดือนเราะมะฎอนนั้นจะมากกว่าเป็นทวีคูณ ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวว่า “ในสวรรค์นั้นมีห้องหับต่างๆ ซึ่งผู้ที่อยู่ด้านบนสามารถมองเห็นผู้ที่อยู่ด้านล่าง และผู้ที่อยู่ด้านล่างก็สามารถมองเห็นผู้ที่อยู่ด้านบนได้” เศาะหาบะฮ์กล่าวถามว่า “มันถูกเตรียมไว้สำหรับผู้ใดหรือครับท่านเราะฮ์ลุ?” ท่านตอบว่า “สำหรับผู้ที่ถูกเผาไฟเราะะ บริจาคอาหาร ถือศีลอดอย่างสม่ำเสมอ และละหมาดยามค่ำคืนขณะที่ผู้อื่นกำลังหลับไหล” (บันทึกโดยอะหมัด)

เราะมะฎอนจึงเป็นเดือนที่ส่งเสริมให้ผู้ศรัทธามีความ
เอื้อเพื่อเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เป็นไปได้ว่าด้วยสาเหตุดังกล่าว
อัลลอฮฺจึงได้ทรงบัญญัติให้มุสลิมซึ่งบรรลุดศาสนาแล้ว
และมีอาหารเพียงพอสำหรับวันอีดีต้องจ่าย ‘ชะกาตฟิฏร’

11. ความเป็นปึกแผ่นของชาวมุสลิม

การที่ชาวมุสลิมถือศีลอดอย่างพร้อมเพรียงใน
ช่วงเวลาเดียวกัน ร่วมละหมาดตะรอวีหฺพร้อมกัน ละศีลอด
และทานอาหารสะหฺรฺพร้อมกัน รวมไปถึงการฉลองรื่นเริงในอีดี
วันเดียวกัน ล้วนเป็นภาพที่แสดงออกถึงความเป็นปึกแผ่นและ
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวมุสลิม

มุสลิมทุกคนจึงควรยึดภาพอันงดงามนี้เป็นจุดเริ่มต้น
สำหรับการรวมตัวกันอย่างเป็นเอกภาพบนพื้นฐานของทางนำ
และความถูกต้อง อันจะนำซึ่งความผาสุกและความดีงามทั้ง
ในโลกนี้และโลกหน้า และจำเป็นที่มุสลิมจะต้องหลีกเลี่ยงสิ่ง
ที่เป็นสาเหตุของความแตกแยกไร้อาณ ซึ่งป็นภัยต่อความเป็น
ปึกแผ่นของมุสลิมยิ่งกว่าอาวุธของข้าศึกศัตรู อัลลอฮฺตะอาลา
ตรัสว่า

﴿وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا﴾ [آل عمران:

[103

ความว่า "และพวกเจ้าจงยึดสายเชือกของอัลลอฮ์โดยพร้อมกันทั้งหมด และจงอย่าแตกแยกกัน และจำรำลึกถึงความเมตตาของอัลลอฮ์ที่มีต่อพวกเจ้าขณะที่พวกเจ้าเป็นศัตรูกัน แล้วพระองค์ได้ทรงให้สนิทสนมกันระหว่างหัวใจของพวกเจ้า แล้วพวกเจ้าก็กลายเป็นพี่น้องกันด้วยความเมตตาของพระองค์" (อาล อิมรอน: 103)

บทส่งท้าย

พี่น้องมุสลิมที่รัก เดือนเราะมะฎอนนั้นถือเป็นช่วงเวลาแห่งความดีอันประเสริฐที่สุด ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญที่มุสลิมจะทำความดีและรับผลบุญอันใหญ่หลวง แต่ผู้ศรัทธาที่ชาญฉลาดนั้น ความมุ่งมั่นของเขาจะไม่หยุดอยู่เฉพาะในเดือนเราะมะฎอน แต่เขาจะใช้โอกาสของเดือนเราะมะฎอนเป็นจุดเริ่มต้นไปสู่คุณความดีในเดือนอื่นๆ และเป็นเสมือนโรงเรียนที่ให้ผู้ศรัทธาได้ปรับปรุงทบทวนเจตนาและความตั้งใจของตน พร้อมมุ่งมั่นที่จะยืนหยัดในการเคารพภักดีอัลลอฮ์ ทั้งนี้ การงานที่อัลลอฮ์ทรงชอบที่สุดนั้น คือการงานที่ได้รับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ แม้จะเป็นการงานเพียงเล็กน้อยก็ตาม และพึงตระหนักไว้เสมอว่าพระผู้อภิบาลของเดือนเราะมะฎอนนั้น ก็คือพระผู้อภิบาลของเดือนอื่นๆ เช่นเดียวกัน และสิ่งใดที่อัลลอฮ์ทรงชอบให้กระทำในเดือนเราะมะฎอน พระองค์ก็ทรงชอบให้กระทำสิ่งนั้นในเดือนอื่นๆ เช่นกัน